

วารสารวิชาการ
กสทช.
ประจำปี 2563

NBTC
JOURNAL
2020

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

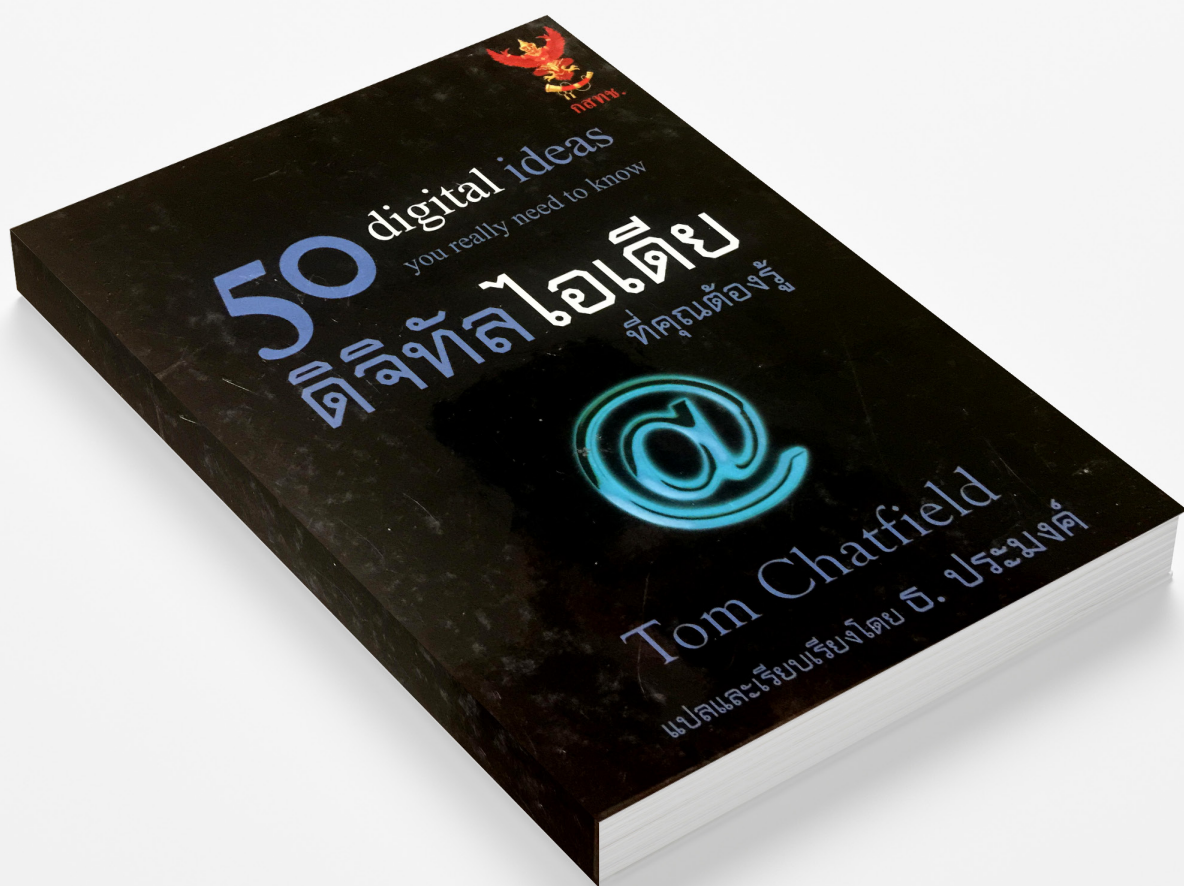
Office of the National Broadcasting and Telecommunications Commission

บทความ วิจารณ์หนังสือ

วิชัย โชควิวัฒน์
Vichai Chokevivat

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข นนทบุรี 11000
Health Systems Research Institute, Nonthaburi 11000 Thailand

Corresponding E-mail : vichaichok@yahoo.com

50 ดิจิทัลไอดีที่คุณต้องรู้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธินวาท ศรีประโม

แปลจาก : 50 digital ideas you really need to know

by Tom Chatfield

จัดพิมพ์โดย : กสทช. พ.ศ. 2558 ปกแข็ง 354 หน้า

โลกปัจจุบันเป็นโลกยุคดิจิทัล ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ไม่ง่าย เพราะ 1) เป็นเทคโนโลยีที่พัฒนามาจากองค์ความรู้ที่ซับซ้อน และคนทั่วไปไม่คุ้นเคย 2) เป็นเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปรวดเร็วมาก 3) มีความเป็นนามธรรมสูง แม้จะมีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาสู่ชีวิตประจำวันให้สัมผัสได้มากมาย แต่ความคิด ทฤษฎีเบื้องหลังมีความลึกซึ้งเข้าใจยาก 4) มีการพัฒนาศัพท์และภาษาใหม่ ๆ เพื่อใช้ในวงการจำนวนมาก ซึ่งส่วนมากยังไม่มีศัพท์ภาษาไทยที่เป็นที่ยอมรับและเข้าใจได้ง่าย ศัพท์จำนวนมากจึงใช้วิธีการทับศัพท์

วิชาคณิตศาสตร์ที่เป็นฐานสำคัญของเทคโนโลยีนี้ เราคุ้นเคยกับเลขฐาน 10 แต่เทคโนโลยีดิจิทัลผูกพันกับเลขฐาน 2 จึงต้องมีการรื้อปรับฐานคิดใหม่โดยสิ้นเชิงในการทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีนี้

สำหรับความรวดเร็วของการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล โรเบิร์ต เอกซ์. คริงเจลี (Robert X. Cringely) กล่าวเปรียบเทียบว่า “ถ้าวงการยานยนต์มีวัฏจักรการพัฒนาเช่นวงการคอมพิวเตอร์ รถยนต์โรลส์รอยซ์คันหนึ่ง คงจะมีราคาในทุกวันนี้เพียง 100 ดอลลาร์ กินน้ำมันหนึ่งล้านไมล์ต่อแกลลอนและออกใหม่ทุกปี”

เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตผู้คน ทั้งในสถานที่ทำงาน ในบ้าน และในการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ จึงจำเป็นและสมควรที่จะทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีนี้ เพื่อให้รู้เท่าทัน ตามทัน สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนี้ได้เหมาะสม ไม่ตกเป็นเหยื่อ หรือเป็นฝ่ายถูกกระทำโดยไม่สมควร

ต้องขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. โดยเฉพาะ พล.อ.อ. ธารศ ปุณศรี ประธาน กสทช. คนแรก ซึ่งเป็นนักอ่านตัวยง ที่ได้สนับสนุนให้มีการแปลและแจกจ่ายหนังสือ “50 ดิจิทัลไอดีที่คุณต้องรู้” สู่มังคมไทย

เรื่องราวของโลกดิจิทัลมีมากมายไม่รู้จบ แต่หนังสือเล่มนี้เลือกเรื่องที่น่าสนใจ จำนวน 50 เรื่อง ที่เรา “จำเป็นต้องรู้จริงๆ” (Really need to know) มาอธิบายอย่างเป็นระบบให้เข้าใจง่าย ๆ โดยการเขียนที่กระชับ และชัดเจน แต่ละหัวข้อกำหนดให้อยู่ในกรอบเนื้อหาที่แปลออกมาเป็นภาษาไทยไม่เกิน 6 หน้า โดยแยกเนื้อหา ออกเป็นส่วน ๆ ประกอบด้วย 1) การโปรยหัวเรื่องอธิบายสั้น ๆ ในลักษณะบทนำ 2) การอธิบายขยายความ โดยหยิบยกพัฒนาการที่สำคัญมากกล่าวถึง 3) ตรงด้านล่างของสองหน้าแรก จะเขียน “เส้นเวลา” (Timeline) หรือลำดับเหตุการณ์สำคัญไว้ 4) มีการอธิบายเรื่องเฉพาะที่สำคัญโดยแยกเขียนไว้ใน “กล่อง” (Box) เพื่อให้เด่น และเข้าใจง่าย 5) ทุกหัวข้อจะมีการหยิบยก “วาทะสำคัญ” ของบุคคลสำคัญในวงการที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนั้น 2 คน มาเสนอไว้ในลักษณะ “ไฮไลต์” (Hi-lite) 6) จบลงด้วยประโยคสั้น ๆ เพื่อสรุป “รวบยอดแนวคิด” ของแต่ละเรื่อง

จึงเป็นวิธีเขียนที่น่าศึกษา ทำให้หนังสือเล่มนี้มีลักษณะคล้ายเป็น “สารานุกรมฉบับย่อ” หรือ ฉบับ “สาระสำคัญ” ของเรื่องนี้

ขอยกตัวอย่างสัก 2 เรื่อง คือ เรื่องแรกและเรื่องรองสุดท้าย หนังสือเล่มนี้ เริ่มเรื่องแรกคือเรื่องของ อินเทอร์เน็ต โดยการโปรยหัวเรื่องว่า “อินเทอร์เน็ตนั้น ไม่อาจถูกเรียกว่าเป็นเทคโนโลยีได้อย่างเต็มคำมากนัก แต่น่าจะถูกเรียกในฐานะที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า อินเทอร์เน็ตเกิดจากการเชื่อมต่อโครงข่ายทาง ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์จำนวนมากเข้าด้วยกัน ทั้งจากสายเคเบิลใต้ทะเลเล็กและผ่านสายโทรศัพท์ จนถึง คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งทำให้ปริมาณการเชื่อมโยงอุปกรณ์ด้านการคำนวณบนโลกนี้... อาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตนั้นคือโครงสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันเชิงกายภาพ และทำให้เกิดวัฒนธรรมดิจิทัล สมัยใหม่ของมนุษยชาติ”

มีการเล่าว่า ประวัติของอินเทอร์เน็ตนั้นเริ่มตั้งแต่ยุคสงครามเย็น หลังจากสหรัฐฯ ตระหนักกับ ความก้าวหน้าด้านอวกาศของสหภาพโซเวียตที่สามารถส่งยานอวกาศสปุตนิกออกไปโคจรนอกโลกได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 สหรัฐฯ จึงทุ่มเททรัพยากรเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ จนถึง พ.ศ. 2511 เกิดข้อเสนอ “เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีการแบ่งปันทรัพยากร” (Resource Sharing Computer Network) ซึ่งวางรากฐาน ให้แก่เครือข่ายคอมพิวเตอร์ยุคแรก ๆ โดยเครือข่ายแรกที่สร้างโดยอาศัยเทคโนโลยีนี้คือ เครือข่ายโครงการวิจัย ขั้นสูง (Advanced Research Projects Agency Network: ARPANET) ของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ซึ่งระยะแรก เชื่อมเฉพาะใน 4 มหาวิทยาลัย คือ ยูซีแอลเอ สถาบันวิจัยสแตนฟอร์ด มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ในซานตาบาร์บารา และมหาวิทยาลัยยูทาห์

คำว่า อินเทอร์เน็ต ใช้ครั้งแรกในบทความวิชาการของวินตัน เซิร์ฟ (Vinton Cerf) และคณะ โดยย่อมาจาก คำว่า Internetworking โดยบทความดังกล่าวได้เสนอแนวคิด “การเชื่อมโยงการสื่อสารทั่วโลกเข้าด้วยกัน เป็นเครือข่ายซ้อนเครือข่าย (Meta-network)” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ปฏิวัติวงการเลยทีเดียว

เรื่องรองสุดท้ายในหนังสือเล่มนี้คือเรื่อง Internet of Things ซึ่งหนังสือเล่มนี้แปลว่า “อินเทอร์เน็ตของสิ่งของ” แต่น่าจะเป็น “อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง” มากกว่า ซึ่งหนังสือเล่มนี้โปรยหัวเรื่องว่า “เป็นอะไรที่จะเกิดขึ้นถ้าชิปคอมพิวเตอร์ที่สามารถต่อเข้าเป็นเครือข่ายได้ถูกบรรจุเข้าไปในสิ่งของที่ผลิตขึ้นมาและสถานที่ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ระบบควบคุมไฟฟ้าไปจนถึงเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง แม้กระทั่งเสื้อผ้า การก้าวไปเช่นนี้จะนำพาโอกาสเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตรอบด้านให้ถึงกัน และสามารถรู้รายละเอียดข้อมูลได้อย่างชัดเจน และยังสามารถเป็นเครื่องมืออันทรงพลังอย่างยิ่งในการเข้าใจและปรับแต่งการใช้งานทรัพยากรของเราได้เป็นอย่างดี”

หนังสือเล่มนี้ เขียนขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2554 แปลและพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2558 จึงมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นหลังจาก พ.ศ. 2554 จำนวนมากที่มิได้เขียนไว้ แต่ก็ยังเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าที่ปูพื้นฐานความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องของโลกดิจิทัลได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี น่าเสียดายที่การพิมพ์หนังสือเล่มนี้ คงไม่มีบรรณาธิการที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการดูแลความเรียบร้อย ทำให้มีความบกพร่องในการพิมพ์จำนวนมาก ทั้งข้อความซ้ำ ข้อความไม่ต่อเนื่อง ในย่อหน้าเดียวกัน และคำผิดที่ไม่ควรผิด ถ้ามีการพิมพ์เผยแพร่ครั้งใหม่ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าสมตามเจตนารมณ์ของ กสทช. ต่อไป